

OHJE EUROOPAN KULTTUURIPERINTÖTUNNUKSEN HAKEMISEEN

1. Johdanto

Euroopan kulttuuriperintötunnus (European Heritage Label) on Euroopan unionin alainen kulttuuriperintötoimi. Tunnuksen tavoitteena on jakaa tietoa Euroopan historiasta, arvoista ja unionin rakentamisesta sekä yhteisestä, monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä.

Euroopan komissio on myöntänyt eurooppalaisia kulttuuriperintötunnuksia vuodesta 2014 alkaen. Tunnus voidaan myöntää EU:ssa sijaitseville kohteille, jotka ovat Euroopan historian, kulttuurin ja yhdentymisen kannalta avainasemassa. Lisäksi kohteita tulee kehittää pedagogisen hankkeen kautta. Vuoteen 2020 mennessä tunnus on myönnetty 48 kohteelle 19 eri maassa. Tunnuksia on myönnetty esimerkiksi museoille, arkeologisille kaivauksille, muistomerkeille, arkistoille sekä erilaisille aktiivisesti toimiville instituutioille.

Suomi liittyi mukaan kulttuuriperintötunnukseen vuonna 2018. Museovirasto vastaa tunnuksen kansallisesta koordinoinnista. Ensimmäinen hakumahdollisuus suomalaisille kulttuuriperintökohteille on maaliskuussa 2021. Nämä tarkentavat ohjeet koskevat vuoden 2021 haku Suomessa. Euroopan komission tuottamat ohjeet löytyvät suomeksi Museoviraston sivuilla¹ hakuoppaasta ”*Euroopan kulttuuriperintötunnus. Ohjeet tunnusta hakeville kohteille.*” sekä englanniksi komission verkkosivuilta.²

¹ <https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/euroopan-unioni-ja-kulttuuriperinto/euroopan-kulttuuriperintotunnus>

² https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ehl-guidelines-for-candidate-sites_en.pdf

2. Hakuprosessi Suomessa

Jäsenvaltiot vastaavat kohteiden esivalinnasta kansallisella tasolla, jonka jälkeen on mahdollista osallistua lopulliseen valintamenettelyyn EU:n tasolla. Jokainen jäsenvaltio valitsee enintään kaksi kohdetta kunakin valintavuonna.

Huhtikuussa 2020 Museovirasto avaa suomalaisille kohteille mahdollisuuden osoittaa kiinnostuksensa hakea Euroopan kulttuuriperintötunnusta maaliskuun 2021 haussa. Kohteiden edustajien tulee vastata Museoviraston laatimaan kyselyyn 10.8.2020 mennessä. Kysely on tämän ohjeen liitteenä kohdassa 7. Lisäksi hakijat täyttävät itsearviointilomakkeen, jota ei kuitenkaan lähetetä Museovirastoon.

Vastausten perusteella Museovirasto ja kulttuuriperintötunnuksen ohjausryhmä tekevät opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksen 1-2 kohteesta, jotka parhaiten vastaavat Euroopan komission kulttuuriperintötunnuksesta asettamia kriteereitä ja joilla olisi parhaat edellytykset saada tunnus. Näistä opetus- ja kulttuuriministeriön on mahdollista valita 1-2 yksittäistä, rajat ylittävää tai temaattista kohdetta, johon liittyvää hakemusta taustatiedot voivat lähteä valmistelemaan.

Museovirasto tukee hakijatahoja esitysten valmistelussa. Sisällöllinen vastuu hakemusten valmistelusta on ehdotettavia perinteitä hallinnoivilla tai niitä harjoittavilla tahoilla, jotka valitsevat keskuudestaan hakemusta koordinoivan tahon. Hakemusta tulee valmistella osallistamalla suunnitteluun aiheeseen liittyviä tahoja laaja-alaisesti. Hakemus tulee toimittaa Museovirastolle kommentoitavaksi vuoden 2020 loppuun mennessä.

Museovirasto toimittaa esivalittuja kohteita koskevat hakemuslomakkeet komissiolle viimeistään valintamenettelyvuoden 1. päivänä maaliskuuta. Hakemuslomakkeet laaditaan komissiolle suomeksi tai ruotsiksi. Lisäksi hakemuslomake toimitetaan komissiolle englanninkielisenä. Museovirasto vastaa tarvittaessa hakemuksen kääntämisestä.

Hakemusprosessi sinällään tulee vaatimaan resursseja hakemusta koordinoivalta taholta. Nämä henkilö- ja taloudelliset resurssit tulee löytyä hakijalta itseltään tai hakijan on haettava siihen ulkopuolista rahoitusta.

Museovirasto järjestää jatkossa joka toinen vuosi haun, josta valitaan kohteet valmistelua varten.

3. Valinta EU:n tasolla

Puolueeton eurooppalainen asiantuntijaraati suorittaa kohteiden lopullisen valinnan Euroopan komission alaisuudessa. Raati arvioi hakemuslomakkeet toimen tavoitteiden ja kriteereiden perusteella. Raati voi tarvittaessa pyytää komission välityksellä lisätietoja tunnusta hakevilta kohteilta.

Eurooppalainen raati laatii jokaisena valintavuonna raportin, joka toimitetaan komissiolle viimeistään vuoden loppuun mennessä. Raportissa on esitettävä suositus tunnuksen myöntämisestä, ja sen on sisällettävä myös lyhyt arvio kaikista esivalinnassa valituiksi tulleista kohteista sekä perustelut kohteiden valinnalle tai valitsematta jättämiselle. Tunnusta hakevilla kohteilla ei ole oikeutta hakea muutosta eurooppalaisen raadin suositukseen. Edellisten vuosien raportteihin voit tutustua komission sivuilla, linkit löytyvät tämän ohjeen kohdasta 6.

Valintamenettelyä seuraavan vuoden alussa komissio nimeää virallisesti kohteet, joille myönnetään tunnus, ottaen huomioon raadin suosituksen. Mikäli kohde ei tule valituksi, on uusi hakemus esivalintaa varten mahdollista toimittaa seuraavina vuosina.

4. Kriteerit

Euroopan kulttuuriperintötunnus voidaan myöntää kohteille, joilla on vahva symbolinen eurooppalainen arvo, ja jotka korostavat Euroopan yhteistä historiaa ja Euroopan unionin rakentamista sekä Euroopan yhdentymisen perustana olevia eurooppalaisia arvoja ja ihmisoikeuksia.

Tunnus myönnetään seuraavien kolmen kriteerin perusteella:

1. kohteen symbolinen eurooppalainen arvo (täytettävä yksi tai useampi tekijä)
 - Kohteen rajat ylittävä tai yleiseurooppalainen luonne.
 - Kohteen asema ja rooli Euroopan historiassa ja yhdentymisessä sekä kohteeseen liittyvät merkittävät eurooppalaiset tapahtumat, henkilöt tai suuntaukset.
 - Kohteen asema ja rooli Euroopan yhdentymisen perustana olevien yhteisten arvojen kehittämisessä ja edistämisessä.

2. Hanke, jota esitetään kohteen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämiseksi
 - tietoisuuden lisääminen kohteen eurooppalaisesta merkityksestä
 - erityisesti nuorille tarkoitettujen opetuksellisten koulutustoimien järjestäminen, joilla lisätään tietämystä Euroopan yhteisestä historiasta ja perinnöstä
 - monikielisyyden edistäminen ja kohteen monikielisen saavutettavuuden parantaminen
 - osallistuminen tunnuksen saaneiden kohteiden verkostojen toimintaan kokemusten vaihtamiseksi ja yhteisten hankkeiden käynnistämiseksi
 - kohteen tunnettuuden ja kiinnostavuuden lisääminen Euroopan mittakaavassa uuden teknologian sekä digitaalisten ja interaktiivisten keinojen avulla sekä hakemalla synergiaa muiden eurooppalaisten aloitteiden hankkeiden kanssa.

3. Tunnusta hakevien kohteiden on osoitettava, että niillä on vaadittavat toiminnalliset valmiudet ehdotetun hankkeen toimeenpanoon kaikkien seuraavien osatekijöiden osalta:
 - Kohdetta hoidetaan moitteettomasta, sillä on yleinen hallinnointisuunnitelma sekä mahdollinen kehittämissuunnitelma tulevia vuosia varten.
 - Kohteen säilyttäminen ja siirtäminen tuleville sukupolville varmistetaan voimassa olevien suojelujärjestelmien mukaisesti.
 - Kohteen kävijäpalvelujen kuten historian esitleminen, kävijätiedotus ja opasteet ovat laadukkaita. Varmistetaan mahdollisimman laaja yleisön pääsy kohteeseen.
 - Kohteessa kiinnitetään erityistä huomiota nuoriin kävijöihin.
 - Kohdetta markkinoidaan kestäväenä matkailukohteena. Kohteen hallinnointi on mahdollisimman ympäristöystävällistä.
 - Kohteelle kehitetään johdonmukainen ja kattava viestintästrategia, jossa korostetaan kohteen eurooppalaista merkitystä.

Tarkemmat tiedot löytyvät Euroopan komission hakuohjeesta.

5. Aikataulu 2020 - 2021

- huhtikuu: Museovirasto avaa aiehaun Euroopan kulttuuriperintötunnuksen hakemiseksi
- toukokuu: 6.5 seminaari verkossa tunnuksen hakemisesta, 8.5 osallistava kuvakampanja käynnistyy ja jatkuu elokuulle.
- elokuu: yhteisöjen hakemukset Museovirastolle, ohjausryhmä keskustelee hakemuksista, Museovirasto tekee ehdotuksen 1–2 parhaasta kohteesta perusteluineen opetus- ja kulttuuriministeriöön
- syyskuu: opetus- ja kulttuuriministeriö tekee päätöksen 1-2 kohteesta, joihin liittyvää hakemusta yhteisöt lähtevät laatimaan
- syys-joulukuu: valmistelevien tahojen osallistavia prosesseja, seminaareja ja työpajoja, joissa sidosryhmät osallistuvat hakemuksen laatimiseen
- joulukuu: hakemus kommenteille Museovirastoon, ohjausryhmälle sekä opetus- ja kulttuuriministeriöön
- tammi-helmikuu: hakemuksen kehittämistä
- 1.3.2021 hakemus / hakemukset perillä Euroopan komissiossa

6. Hyödyllisiä linkkejä

- Museoviraston sivusto tunnuksesta www.kulttuuriperintotunnus.fi
- Euroopan komission *European Heritage Label*- sivusto https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en
- Eurooppalaisen raadin valintaraportti 2019: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/content/european-heritage-label-2019-selection-report_en
- Eurooppalaisen raadin valintaraportti 2017: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ehl-2017-panel-report_en.pdf

7. Aiehaku Euroopan kulttuuriperintötunnuksen saamiseksi

Vastaa oheisiin kysymyksiin ja lähetä tiedosto Museovirastolle **10.8.2020 klo 16** mennessä osoitteeseen leena.marsio@museovirasto.fi. Lisätietoja antaa erikoisasiantuntija Leena Marsio sähköpostitse tai puhelimitse +358 29533 6017.

Kysymykset (suluissa ohjeelliset merkkimäärät)

1. Kohteen nimi
2. Hakemusta koordinoiva taho/ henkilö ja yhteystiedot
3. Yhteistyökumppanit yhteystietoineen
4. Minkä tyyppistä kohdetta haette? (yksittäinen/temaattinen/ rajat ylittävä)
5. Lyhyt kuvaus ehdotettavasta kohteesta. (500– 2000 merkkiä)
6. Miten kohde täyttää tunnuksen saamiseksi vaadittavat kolme kriteeriä? Ks. itsearviointilomakkeen kohta 1. (500– 2000 merkkiä)
7. Kuvaile lyhyesti hanketta, jonka avulla kohdetta on tarkoitus kehittää. Miten hanke resursoidaan? Ks. itsearviointilomakkeen kohta 2. (500– 2000 merkkiä)
8. Kuka tai ketkä toteuttavat hakuprosessin, millä resursseilla sekä aikataulu vuodelle 2020?
9. Mikä puoltaisi juuri tämän kohteen valitsemista Suomen ensimmäiseksi tunnuksen saajaksi? (max. 2000 merkkiä)